

Твори виконано у чотириголосому складі на високому мистецькому рівні, що відчувається у напрочуд чистій і злагодженій інтонації, невимушеному і м'якому камерному звучанні хору. Все це передає радісний настрій коляд, які музичними засобами розкривають радісні образи народженого Спасителя, різдвяних дзвіночків, мерехтіння зірки, яка сповіщає радісну новину.

Особливий характер звучання фінської мови та майстерний переклад добре співзвучні із українськими мелодіями. Особливий колорит живого звучання створює майстерність фактурної композиції — поєднання різних голосів (тенорів і сопрано, альтів і басів), тембральний контраст чергування жіночих і чоловічих голосів, унісонний спів, а також досконале соло у виконанні молодшої оперної співачки і викладача вокалу Академії ім. Сибеліуса Санни Хейкінен. Всі ці якості підкреслювалися чудовою акустикою храму Валаамського монастиря (Хайнавеси), де відбувся запис.

Назву CD обрано за однойменною колядою *Голосить вістку людям зірниця*, що символічно звістило про створення нової якості звучання української коляди — в перекладі фінською мовою. Очевидно, українські коляди у подальшому звучатимуть у фінських православних храмах, що відзначила перекладач і упорядник видання Марія Такала-Рощенко: «сподіваюся, що видані на цьому диску пісні збагатять фінську різдвяну традицію і послужать Церкві в її місії». Приємно зауважити, що Марія Такала-Рощенко підтримує зв'язки з львівськими науковими та навчальними колами — Інститутом Літургійних Наук УКУ та кафедрою музичної медієвістики та україністики ЛНМА ім. Лисенка і є учасницею міжнародних конференцій в Україні. Одна з її доповідей на конференції з історії церковної монодії та гимнографії у Львові (2007) є опублікована. А на конференції у Фінляндії (2007, Йоенсуу) виступав український композитор і музиколог проф. Олександр Козаренко. Безперечно такі контакти сприяли виходу у світ презентованого запису.

Марія Качмар

ПЕТРО ФРАНЦ КРИП'ЯКЕВИЧ (матеріали до «Енциклопедії НТШ»)

КРИП'ЯКЕВИЧ Петро Франц (* 19 жовтня 1857, Горлиць Польський, Замоїський повіт, Холмщина — † 24 січня 1914, Львів) — греко-католицький священник, доктор теології, автор праць з маріології та історії Церкви. Народився в сім'ї о. Михайла Крип'якевича й Анни Мальчинських. Вчився в російській гімназії в Холмі до 1874 р., коли батько був змушений під політичним тиском покинути парохію, оскільки не погоджувався на т. зв. «очищення обряду», що означало русифікацію. Декілька років скитався разом з батьками по невеликих містечках Підляшшя й Галичини, працюючи аптекарем. У 1878 р., після смерті батька, перенісся до Львова, де екстерном закінчив гімназію 1880 р. Вступив до Духовної семінарії, де позапрограмово слухав курс історії «руської» літератури в Омеляна Огоновського і польську літературу. Успішно пробував сил у літературі. Зокрема його оповідання «Чоботи Михалка» було удостоєне першої нагороди (другу отримала Марія Конопніцька, чим була дуже невдоволена) і публікації у двох польських газетах, а також перекладу чеською, російською і хорватською мовами. Духовну семінарію закінчив в 1885 р., одружився з Оленою Заткалик, дочкою пароха з Підляшшя, одержав ієрейські свячення і став вікарієм при церкві св. Юра, згодом адміністратором церкви св. Петра і Павла, де, між іншим, поставив статуї обох апостолів. Одночасно працював катехитом у народних школах. У 1891 р. був одним із секретарів провінційного синоду у Львові, користувався прихильністю митрополита Сильвестра Сембратовича.

1891 р. отримав парохію в с. Гнилицях Великих Збарзького повіту, де йому доводилось боротися з москвофільськими впливами. У 1895 р. повернувся до Львова і влаштувався працювати катехитом 4-ї гімназії (польської), в якій навчалося багато українців, проявивши себе як талановитий ініціативний педагог і український патріот. Тут він знову зіткнувся з шовіністом-директором Козьолом, що вимагав читання лекцій греко-католицької релігії по-польськи, на що о. Петро не погодився і згідно з наказом консисторії запровадив українську мову. Користувався пошаною вчительського колективу й учнів, влаштував кабінет навчання релігії, де були літургійні ризи, книги тощо.

Одночасно, працюючи науково, опублікував ряд розвідок з історії Церкви, патрології, візантиністики, гимнографії, біблістики, особливо з питань Унії, в різних видавництвах (понад 40 праць).

Здійснив наукові подорожі до університетів, архівів і бібліотек у Мюнхені, Відні та Гроттаферраті поблизу Риму. Підтримував листування з основоположником світової візантиністики професором Карлом Крумбахером з Мюнхена¹. Одержав диплом доктора богослов'я у Віденському університеті 12 червня 1903. Приготовлявся до габілітації у Львівському університеті на кафедрі патрології; габілітаційною працею мала бути студія *De hymnographia Mariana in Ecclesia Graeca*, надрукована вже по смерті в «Записках НТШ» у двох частинах, т. 121, 123–124.

Був одним з близьких співробітників митрополита Андрея Шептицького, особливо, в плані приєднання Сходу до церковної унії. Помер раптово 24 січня 1914 р. у Львові, похований на Личаківському цвинтарі. Свою книгозбірню (796 томів), що включала праці з історії Церкви і богослов'я, зокрема стародруки грецькою, латинською і церковнослов'янською мовами, подарував Науковому товариству ім. Т. Шевченка².

¹ Листи П. Крип'якевича до К. Крумбахера (1908–1909) з архіву німецького вченого опубліковано у виданні: J. Hahn. Die Ucrainica in Krumbachers Nachlass // *Arbeits- und Förderungsgemeinschaft der ukrainischen Wissenschaft: Mitteilungen*, № 3. München 1966, с. 10–13.

² І. Кревецкий. *Бібліотека Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові*. Львів 1923, с. 7.

Сини П. Ф. Крип'якевича: Іван (1886–1967) — історик України, академік; Лев (1887–1972) — філолог, педагог; Йосип — помер дитиною.

Друковані твори і наукові праці о. П. Ф. Крип'якевича*

1. Buty Michałka. Nowelka, odznaczona pierwszą nagrodą // *Kuryer Codzienny* (1883/1–4, 6, 7).
 2. Buty Michałka // *Kraj* (1883/4).
 3. Buty Michałka // *Gazeta Narodowa*.
 4. Michalkovy boty / prel. Arn. Schwab Polabsky // *Lumir* (1883/10).
 5. Сапоги Михалка. Новелла // *Южный Край* (1883/727, 731).
 6. Obrazki z natury. Kzyż na błoniu // *Gazeta Narodowa* (1883/39–41).
 7. Bratczyk z Kopciuchowa // *Kuryer Lwowski* (1883/...).
 8. Misine cizme / preveo S. Julin // *Hrvatska vila* (Zagreb 1884/23).
 9. Wielki grzesznik. Nowela // *Tygodnik Polski* (1885/1–3).
 10. Мученичьи акты уній // *Русь* (1886/18–20; 1887/21, 22).
 11. Wykopalisko z Pompei. Obrazek // *Kalendarz Ogniska Domowego na rok 1886*, с. 103–110.
 12. О звѣздахъ въ книзѣ Іова // *Душпастьєрь* (1887).
 13. Moja gwiazda // *Przegląd* (1890/14).
 14. Cerkiew św. Piotra i Pawła // *Dziennik Polski* (1891/...).
 15. [?] Пань Начальникъ. Образокъ зъ життя // *Народна часопись* (1891/...).
 16. Ангель (Зъ Андерсена) // *Народна часопись* (1891/30).
 17. Rzecz o emigracyi ludu do Rosyi w 1892 // *Przegląd* (1892/296–299).
 18. W sprawie ruskiej // *Przegląd* (1892/291).
 19. Пѣснь старинна до Преч. Дѣвы Маріи // *Книжочки Миссійни* 11 (1892) 25–27.
 20. *Dzieje unii kościelnej na Rusi*. Lwów 1896. 54 с.
 21. Unia święta // *Przegląd* (1896/234–237), (1897/4, 5, 7, 10, 12, 18, 23, 25, 35, 41, 49, 51, 57, 58, 64, 70, 76, 79, 82, 84).
 22. Synod ruski z r. 1891 // *Ruch Katolicki* (1897/29, 30, 33–35).
 23. Святая святых. [?]
 24. *Unia święta*. Lwów 1897. 162 с.
 25. Перша схизма і перша унія // *Душпастьєрь* (1897).
 26. X. Dr. Sylwester Symbratowicz // *Przegląd* (1898/178).
 27. Prorok Izajasz a Jerzy Brandes // *Przegląd* (1898/278).
 28. Przegląd ustępów poetycznych w Biblii // *Gazeta Kościelna* (1899/21, 23, 25, 30).
 29. Артистична форма псалма 118 // *Богословский вѣстник* 3 (1900) 131–147.
 30. Alfabetyzm w poezyi biblijnej // *Gazeta Kościelna* (1900/23–25).
 31. Św. Metody a prof. dr. Brückner // *Gazeta Kościelna* (1903/52); (1904/1, 2).
 32. Причинок до історії почитання Матері Божої на Русі // *Нива* 1/17 (1904) 435–443.
 33. Do artykułu o św. Metodym // *Gazeta Kościelna* (1904/7).
 34. O czci Najświętszej Maryi Panny na Rusi // *Księga Maryańska* 3 (1904) 187–224.
 35. Nabożeństwo zwane Akathist do św. Mikołaja Cudotwórcy // *Przegląd* (1904/...) і окрема відбитка (Lwów 1905. 27 с.).
 36. [?] Звіт з конгресу // *Нива* (1905).
 37. De hymni Acathisti auctore // *Byzantinische Zeitschrift* 18 (1909).
- Рец. І. Свенціцького: *ЗНТШ*, т. 107. Львів 1912, с. 183.

38. X. Biskup Franciszek Malczyński // *Encyklopedia Wielka Ilustrowana*. S. 1. 1909.
39. Kosciół i Cerkiew za Maryi Teresy // *Przegląd* (1910/240–242, 246–248, 250, 251, 253, 254, 256, 266, 267) і окрема відбитка. Lwów 1910. 70 с.
40. O przetłumaczenie modlitw ruskich na narzecze ukraińskie // *Przegląd* (1910/27).
41. Третий конгрес Велеградский // *Нива* 8 (1911/16–17) 529–537.
42. De hymnographia Mariana in Ecclesia Graeca // *Записки НТШ*, т. 121. Львів 1914, с. 1–62; укр. перек: *Калофонія: Науковий збірник з історії церковної монодії та гимнографії*, ч. 5. Львів 2010, с. 111–165.
43. EIoenchus maiorum hymnorum Deiparae [част. 2] // *Записки НТШ*, т. 123–124. Львів 1917, с. 1–56.
44. Z dziejów Carogrodu // *Przegląd*...
45. Артистична форма псалма 118 // *Калофонія: Науковий збірник з історії церковної монодії та гимнографії*, ч. 1. Львів 2002, с. 283–296 (передрук позиції 29).
46. Про Богородичну гимнографію у грецькій Церкві / перекл. з лат. Андрій Содомора, передм. Наталя Сиротинська // *Калофонія: Науковий збірник з історії церковної монодії та гимнографії*, ч. 5. Львів 2010, с. 111–165.

Про Петра Крип'якевича:

Хроніка НТШ 58–59 (Львів 1914) 17.

Іван Крип'якевич. Отець д-р Петро Франц Крип'якевич // *Ілюстрована Україна* (1914/3) 55.

Мирослав Мороз

* * *

Мирослав Мороз (1923–2006) — знаний бібліограф, літературознавець, етнограф і фольклорист, дійсний член Наукового товариства ім. Т. Шевченка. Уклав бібліографічні покажчики «Михайло Коцюбинський», «Павло Грабовський», «Вільям Шекспір в Українській РСР» (усі — 1964), «Іван Франко. Бібліографія творів: 1874–1964» (1966), «Іван Котляревський: 1798–1968» (1969), «Данте Аліґ'єрі в Українській РСР» (1970), «Іван Франко мовами народів СРСР», «Леся Українка: 1884–1970» (обидві — 1972), «Іван Франко: 1856–1984» (1987), «Літопис життя і творчості Лесі Українки» (1992). Автор численних статей біо-бібліографічного характеру про І. Франка, М. Возняка, В. Щурата. Один зі співавторів колективних монографій «Бойківщина» (1983), «Гуцульщина» (1987), «Полісся» (1988). Підготував до друку «Бібліографію українського народознавства» у 3-х томах, т. 1: «Фольклористика», кн. 1–2 (1999); до подальших томів — «Народне мистецтво» та «Етнографія» уклав картотеки.

В останні роки життя Мирослав Мороз активно займався розробкою концепції та укладанням списку газет до «Енциклопедії НТШ». Пропонуючи авторові цих рядків у 1994 р. підготувати для Енциклопедії статтю «Візантиністика» і кілька біограм членів Товариства та пов'язаних із ним науковців, заангажованих до візантійських студій, він передав деякі свої біобібліографічні нотатки. В їх числі були й машинописні та рукописні матеріали, зібрані М. Морозом про Петра Франца Крип'якевича, що їх, після впорядкування, пропонується увазі читача.

Підготував до друку Андрій Ясіновський

* До бібліографії додано позиції, опущені М. Морозом, за публікацією: Юрій Ясіновський. Отець Петро Франц Крип'якевич — львівський літургіст і богослов // *Калофонія: Науковий збірник з історії церковної монодії та гимнографії*, ч. 4, с. 13–16 (Ред.).